

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัย เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 1 ผลการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

1. ด้านความมีเหตุผล ประกอบด้วย การรู้เหตุและผล การมีเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์
2. ด้านความพอประมาณ ประกอบด้วย การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และการพึ่งตนเอง

ด้านการเรียน

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ประกอบด้วย การมองโลกในแง่ดี การป้องกันความเสี่ยงและการจัดการกับความเครียดอย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 24 คน จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง

จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน พบว่านักเรียนขาดคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ขาดคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 24 คน จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง

คุณลักษณะ	จำนวน นักเรียน (24)	คิดเป็น ร้อยละ	อันดับที่
ด้านความมีเหตุผล			
การรู้เหตุและผล	21	87.50	
การมีเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์	20	83.33	
รวม	41	85.42	1
ด้านความพอประมาณ			
การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	17	70.83	
การพึ่งตนเองด้านการเรียน	20	83.33	
รวม	37	77.08	2
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน			
การมองโลกในแง่ดี	17	70.83	
การป้องกันความเสี่ยง	19	79.16	
การจัดการกับความเครียด	18	75.00	
รวม	54	75.00	3
	132	78.57	

จากตารางที่ 1 จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองพบว่า นักเรียนขาดคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมร้อยละ 78.57 และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านความมีเหตุผลร้อยละ 85.42 ด้านความพอประมาณ ร้อยละ 77.08 และด้านการมีภูมิคุ้มกัน ร้อยละ 75.00

ขั้นที่ 3 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรม 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความตระหนัก หมายถึง การชี้แจง อธิบายถึงความสำคัญและการฝึกให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ รับรู้และเห็นคุณค่าของการพัฒนาคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ กิจกรรมเห็นคุณค่า กิจกรรม “ตามรอยเท้าพ่อ” กิจกรรม “เดินตามรอยเท้าพ่อ” กิจกรรมเล่าสู่กันฟัง จาก “คำสอนพ่อ” กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” กิจกรรมสะท้อนความคิด และกิจกรรมห่อนפקตระหนักรู้

ขั้นตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ หมายถึง การจัดกิจกรรมเสริมให้นักเรียนเพื่อส่งเสริมให้มีคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมโครงการ กิจกรรมตลาดนัดพอเพียง กิจกรรมค่ายอาสาสมัคร กิจกรรมการจัดการขยะด้วยสำนึก 5R กิจกรรมธนาคารความดี กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมการให้ตัวแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปประยุกต์ใช้ หมายถึง นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจ คุณค่าของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบประเมินตนเองของนักเรียน การบันทึก การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มครูที่ปรึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง

ขั้นที่ 4 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการดังนี้

1. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครูที่ปรึกษา จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเลือกผู้ร่วมสนทนากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัย มีเกณฑ์การเลือกคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

ศึกษานิสิตนักศึกษาที่มีหน้าที่ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและติดตามประเมินผลโรงเรียนแกนนำเศรษฐกิจพอเพียงระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน วิทยากรประจำศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 คน ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน และครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 คน

จากนั้นปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามคำแนะนำของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ เพิ่มการกำหนดระยะเวลาของแต่ละกิจกรรม ในกิจกรรมการให้ตัวแบบ ให้มีการเชิญตัวแบบที่อยู่ในชุมชนรวมทั้งตัวแบบที่นักเรียนเลือกมาพบปะแลกเปลี่ยนให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้รู้จัก เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่หลากหลายมากขึ้น ในกิจกรรมตลาดนัดพอเพียง กิจกรรมค่ายอาสาสมัคร และกิจกรรมการจัดการขยะด้วยสำนึก 5R ให้มีการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้นักเรียนอื่น ๆ ในโรงเรียนได้ร่วมกิจกรรมด้วย เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นผลอย่างชัดเจนขึ้น

2. นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบ จากนั้นแก้ไขปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ การปรับขั้นตอนการจัดกิจกรรม การใช้ภาษาในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมให้เข้าใจง่ายขึ้น เพิ่มกิจกรรมที่แสดงถึงการป้องกันความเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติ ซึ่งผู้วิจัยจึงได้เพิ่มกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขึ้น จึงได้รูปแบบการพัฒนาการพัฒนาคูณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏผลดังนี้

1. ประเมินตนเองก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินตนเองก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ จำนวน 59 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกัน

2. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสังเคราะห์ผลการปฏิบัติกิจกรรมจากการบันทึกของนักเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการปฏิบัติกิจกรรม จากการบันทึกของนักเรียน

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกิจกรรม
1. การสร้างความตระหนัก เป็นการชี้แจง อธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ฝึกให้นักเรียนเกิดความเข้าใจใ้รับรู้และเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
1.1 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้รู้จัก เรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความอบอุ่นในกลุ่มเพื่อนใหม่ ให้นักเรียนสำรวจความคาดหวังของตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม เช่น การวางแผน การประสานงาน การสื่อสาร ความสามัคคี การรับฟังซึ่งกันและกัน การร่วมแรงร่วมใจเสียสละอดทนและรู้จักการรอคอย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่นักเรียนจะร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างราบรื่น โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำกิจกรรมทักทาย ระบุว่าคาดหวังจะได้อะไรจากการเข้าร่วม โครงการพัฒนาคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผู้วิจัยชี้แจงถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีม โดยกำหนดให้ทำงานกลุ่มคือการข้ามแม่น้ำพิชพร้อมกัน จากจุดเริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้ายให้สำเร็จ	1. นักเรียนเกิดความรัก ความสามัคคี ให้ความร่วมมือในการทำงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2. ใช้เหตุผลและทักษะในการแก้ปัญหา 3. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 4. มีสติและความรอบคอบในการทำงาน 5. มีความอดทน
1.2 กิจกรรมเห็นคุณค่า เป็นกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความหมาย คุณค่าและความสำคัญของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือนักเรียนผลัดกันเล่าถึงความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. รู้คุณค่าของควมมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกัน 2. ไม่กระทำการที่เกิดความเสียหาย และไม่เกิดความเสี่ยงในการกระทำสิ่งต่าง ๆ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกิจกรรม
ตามที่นักเรียนเข้าใจหรือเคยสัมผัส ผู้วิจัยชี้แจงถึงหลักการและแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3. ไม่กระทำการสิ่งที่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นทั้งในด้านสุขภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อม 4. มองโลกในแง่ดี มีความเชื่อและความหวัง คิดในด้านบวก ตั้งเป้าหมายและเชื่อว่าจะสามารถทำได้ ป้องกันความเสี่ยงจากสิ่งที่ไม่ดีที่เข้ามาช่วย 5. มีหลักความรู้ และมีคุณธรรมที่ดีในการทำสิ่งต่าง ๆ
1.3 กิจกรรม “ตามรอยเท้าพ่อ” เป็นกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ตระหนักถึงการมีชีวิตที่พอเพียง รู้จักความประหยัด อดออม การรู้จักซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เพื่อสร้างจิตสำนึกในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความพอประมาณ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ นักเรียนศึกษาเรื่องเล่าจากใบความรู้เรื่อง “ตามรอยเท้าพ่อ” แล้วอภิปรายแสดงความคิดเห็น จากนั้น ช่วยกันสรุปข้อคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	1. มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงการมีชีวิตที่พอเพียง 2. รู้จักความประหยัด อดออม การรู้จักซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า 3. เข้าใจถึงแนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4. มีความอดทน 5. มีความสุขุมรอบคอบไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกิจกรรม
1.4 กิจกรรม “เดินตามรอยเท้าพ่อ” เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเรียนรู้คุณค่าของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความอดทน ความสุขุมรอบคอบ ความกล้าหาญและความไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ นักเรียนอ่านบทความและฟังบทเพลง “เดินตามรอยเท้าพ่อ” จากคลิปวิดีโอ แล้วแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มว่าจากบทความดังกล่าว ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตอย่างไร พอเพียงอย่างไร จากนั้นนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “เดินตามรอยเท้าพ่อ”	1. ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกันคือสามารถฝ่าฟันให้ผ่านอุปสรรคไปได้ 2. ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี คิดในด้านบวก มีความหวัง 3. มีความพอประมาณ ได้แก่ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น พึ่งตนเองด้านการเรียน 4. รู้จักอดทน ไม่ย่อท้อกับปัญหาพยายามทำผลการเรียนให้ดี 5. มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยง มีจิตใจที่ดีและมีเหตุผล 6. มีความอดทน สุขุมรอบคอบ
1.5 กิจกรรมเล่าสู่กันฟัง จาก “คำสอนพ่อ” เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนตระหนักถึงการนำพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกัน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ นักเรียนจับคู่ศึกษาพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากใบความรู้เรื่อง “คำสอนพ่อ” คู่ละ 1 บท แล้วเล่าให้กลุ่มฟัง	1. ความจริงใจต่อตนเอง 2. ตั้งใจประพฤติปฏิบัติในความดี 3. มีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น ไม่ลอกการบ้าน ไม่ทุจริตการสอบ ไม่ทุจริต ไม่ลักขโมยสิ่งของ 4. ให้ความรักความเมตตาแก่กัน ให้น้ำใจไมตรีกัน ให้อภัย ไม่ถือโทษโกรธเคืองกัน ให้การสงเคราะห์อนุเคราะห์กัน 5. ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความอุตสาหพยายามและความอดทนหนักแน่น

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกิจกรรม
1.6 กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” เป็นกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกในความมีเหตุผลในการใช้จ่าย รู้จักประหยัดและออม ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ มีความรอบคอบและรู้เท่าทันเพื่อการป้องกันความเสี่ยงในการใช้จ่าย มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้ 1) แบ่งกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อคำถามที่กำหนดให้ 2) กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” เรื่อง เป้าหมายในชีวิต และการวางแผนการเงิน 3) กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” เรื่อง การตัดสินใจซื้อ และรู้ทันโฆษณาชวนเชื่อ 4) สะท้อนความคิดที่ได้จากกิจกรรมเงินทองของมีค่า ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และสิ่งที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	1. รู้จักการประหยัดคอดออม ไม่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ใช้เงินและสิ่งของอย่างคุ้มค่า 2. มีภูมิคุ้มกันในการป้องกันความเสี่ยงในการใช้เงิน มีเป้าหมายชีวิต รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน
1.7 กิจกรรมสะท้อนความคิด เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีของตนเองในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้ถึงความภาคภูมิใจของตนเอง ความสามารถในการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ฝึกการปล่อยวาง การเสียสละและการรู้จักแบ่งปัน โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย 1) แลกเปลี่ยนประสบการณ์ 2) สาขารชีวิต และ 3) ของรักของหวง	1. มีภูมิคุ้มกันในเรื่องความประหยัด 2. ประเมินตนเอง พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น 3. มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน นำแบบอย่างที่ดีมาปฏิบัติ 4. มีความสามารถในการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ 5. ฝึกการปล่อยวาง การเสียสละและการรู้จักแบ่งปัน
1.8 กิจกรรมผ่องแผ้วตระหนักรู้ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้พิจารณาใคร่ครวญถึงสิ่งที่ตนเองควรพัฒนาและวางแผนเพื่อปรับพฤติกรรมของตนเองให้มีเหตุผล มีความพอประมาณและมีภูมิคุ้มกัน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นต่อไป	1. ได้นำความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมาใช้ในการชีวิต ทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน 2. ประหยัดคอดออมมากขึ้น 3. พยายามทำงานบ้านด้วยตนเอง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกิจกรรม
	4. ดูแลสุขภาพและบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ 5. ไม่ลอกการบ้านเพื่อน 6. พยายามฟังความคิดเห็นของคนอื่น 7. ไม่เปิดทีวี ฟัง พัดลม ไว้เมื่อไม่ได้ใช้ 8. ระมัดระวังอันตรายจากการขับขี่ 9. พยายามตั้งใจเรียนหนังสือในห้องเรียนให้มากขึ้น 10. ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ช่วยลดขยะและเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมมากขึ้น
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกิจกรรมเพื่อให้แก่นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจ หลักการ ความสำคัญ และคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การฝึกฝนปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะด้านความมีเหตุผล ความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 8 กิจกรรม	
2.1 กิจกรรมโครงงาน เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการทดลองเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดแก้ปัญหาหรืออธิบายอย่างมีเหตุผล หรือตรวจสอบผลการกระทำได้ นอกจากนั้นยังส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา เกิดทักษะกระบวนการกลุ่ม การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจของการจัดกิจกรรม โครงงานและขั้นตอนการจัดทำโครงงานและ	1. ได้วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ นำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ 2. การทำงานแบบกลุ่ม มีการร่วมแรงร่วมใจช่วยกันทำ เสียสละ และมีความสามัคคี 3. มีความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกิจกรรม
การจัดทำรายงานโครงงาน 2) เตรียมนักเรียน 3) ฝึกนักเรียนให้มีทักษะการจดบันทึก สรุปผลงาน และ การเขียนเอกสารอ้างอิง โดยผู้วิจัยให้คำปรึกษาใน การทำกิจกรรมร่วมกับครูที่ปรึกษา 4) นักเรียนนำเสนอ ผลงานโดยจัดนิทรรศการแสดงผลงานร่วมกับ นักเรียนใน โรงเรียน	
2.2 กิจกรรมตลาดนัดพอเพียง เป็นกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้นักเรียนประหยัดแอดออม มีความสามารถ ในการวางแผน มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนให้เป็นผู้ บริการและผู้รับบริการที่ดี มีทักษะในการทำงาน ร่วมกับบุคคลอื่นและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถหารายได้ ระหว่างเรียน มีความรอบคอบในการทำงานและ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ในการจัดกิจกรรมตลาด พอเพียง นักเรียนได้ทำสินค้าที่เป็นผลผลิตของนักเรียน จากการเรียนรู้ จากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลผลิต ภายในครอบครัว ผลผลิตจากการร่วมกันผลิตภายใน กลุ่ม และสินค้าจากชุมชน จัดกิจกรรมทุกวันพุธใน ระหว่างเวลา 11.45 - 12.45 น. ซึ่งเป็นเวลาพักกลางวัน สำหรับนักเรียน และนอกจากนี้ยังได้เชิญชวนให้ นักเรียนในโรงเรียนร่วมกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีส่วน ร่วมในกิจกรรม ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและ ยั่งยืนภายในโรงเรียนได้	1. สร้างรายได้ระหว่างเรียน 2. ส่งเสริมการทำงานกลุ่ม 3. มีความคิดสร้างสรรค์ 4. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 5. มีความรอบคอบ สามารถแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล 6. รู้จักค่าของเงิน สามารถทำบัญชี รับจ่ายได้ สร้างรายได้ให้กับ ครอบครัว

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกิจกรรม
2.3 กิจกรรมค่ายอาสาสมัคร เป็นกิจกรรมฝึก การทำความดี เพื่อขัดเกลาตนเองและบ่มเพาะความรัก ความเมตตาผู้อื่น เพื่อให้เกิดการให้ กิจกรรมที่ได้ ดำเนินการ คือ กิจกรรมอาสาดูแลผู้ป่วยที่ช่วยเหลือ ตนเองไม่ได้และผู้ป่วยไร้ญาติภายในชุมชนอำเภอ วังน้ำเย็น จำนวน 13 คน	1. ได้รับความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยจาก เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ได้เรียนรู้ และข้อคิดจากผู้ป่วย ได้แก่ ไม่ดำเนินชีวิตด้วยความประมาท การเก็บออม ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย 2. มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนมนุษย์ ผู้ด้อยโอกาส ทำให้สังคมอยู่กัน อย่างมีความสุข
2.4 กิจกรรมการจัดการขยะด้วยสำนึก 5R เป็นกิจกรรมที่ฝึกและปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนและ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ สามารถรวบรวมข้อมูล และวางแผนในการทำกิจกรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในการคัดแยกขยะและการกำจัดขยะให้ถูกต้อง ให้เกิด ความตระหนักในการประหยัดและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความเสียสละและความพยายามในการทำงานและ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใน ขณะเดียวกันได้ประชาสัมพันธ์แก่นักเรียนในโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือและช่วยกัน กิจกรรมการจัดการ ขยะด้วยสำนึก 5R ได้แก่ Reduce เป็นการลดปริมาณ ขยะมูลฝอย เช่น การคัดแยกขยะในระดับห้องเรียนและ ระดับโรงเรียน กิจกรรมเก็บเข้าและก่อนกลับบ้าน Reuse เป็นการนำขยะมาใช้ใหม่ก่อนจะทิ้งหรือเลือกใช้ ของใหม่ มีการประกวดนำขยะมาใช้ใหม่ก่อนจะทิ้ง หรือเลือกใช้ ของใหม่ มีการประกวดนำขยะมาใช้และ ประดิษฐ์สิ่งของจากขยะ Repair เป็นการนำวัสดุ อุปกรณ์ที่ชำรุด	1. ได้เรียนรู้การคัดแยกขยะ เก็บขยะ ก่อนกลับบ้าน 2. นำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์ตุ๊กตา สมุนไพรจากเศษผ้า ประดิษฐ์ พรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า 3. ได้อาสาช่วยเหลืองานห้องสมุด 4. หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกและ กล่องโฟม 5. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ในโรงเรียน 6. รู้จักความพอประมาณ รู้จักทำงาน 7. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 8. มีความคิดสร้างสรรค์ 9. มีภูมิคุ้มกันในตัวเองในการกระทำ ต่าง ๆ 10. รู้จักการพึ่งตนเอง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกรรม
เสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่ มีการบริการซ่อมหนังสือเรียน Recycle เป็นการนำขยะมาแปรรูป ประดิษฐ์ภาพศิลปะหรือภาชนะอื่น ๆ Reject เป็นการหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ทำลายยาก โดยการรณรงค์ให้หลีกเลี่ยงการใช้โฟม ถุงพลาสติก	11. รู้จักความพอดี ทำงานอย่างมีหลักการ มีการวางแผน
2.5 กิจกรรมธนาคารความดี เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนบันทึกพฤติกรรมหรือสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติในแต่ละวัน ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งบันทึกผลที่ได้รับจากการปฏิบัติ โดยมีครูหรือผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักในการปฏิบัติความดีอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม	1. มีความประหยัด 2. ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. รู้จักวางแผนการทำงาน ตั้งใจเรียน และพึ่งตนเองด้านการเรียน 4. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน และสังคม 5. รู้จักการเก็บออม รู้จักหารายได้ระหว่างเรียน ช่วยเหลือผู้ปกครองในการทำงาน และประกอบอาชีพ 6. เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น 7. ดูแลรักษาสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ 8. ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น 9. ร่วมกิจกรรมของชุมชน
2.6 กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่ทำตามความสมัครใจในยามว่าง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยพัฒนาตนเอง พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พัฒนาเชาว์อารมณ์ กิจกรรมนันทนาการได้แก่ กิจกรรมด้าน	1. ช่วยผ่อนคลายความเครียด 2. พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 4. ได้รับความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติงานกิจกรรม
ศิลปหัตถกรรม กีฬา การเดินร่ำ ดนตรี การท่องเที่ยว ทัศนศึกษา งานอดิเรก นันทนาการด้านสุขภาพ การ วรรณกรรม บริการอาสาสมัคร หรือกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนใช้ เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นักเรียนวางแผนการทำงาน สามารถกำหนดตารางเวลาในการทำงาน นักเรียนมี ความสุข เพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงและสามารถอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ สร้างความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของกิจกรรม นันทนาการ ให้นักเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรม นันทนาการตามที่สนใจ โดยบอกเหตุผลที่เลือก	
2.7 กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ตระหนักคุณค่าถึงความจำเป็นใน การรักษาทรัพยากรและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วยกิจกรรมการเข้าค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในโครงการฝึกอบรมเยาวชนไทยสู่การเรียนรู้สวน พฤกษศาสตร์ ดำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่ 29 - 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความหลากหลาย ทางชีวภาพการอนุรักษ์ป่า แหล่งน้ำพันธุ์ไม้และพันธุ์ สัตว์ป่า ประโยชน์ของการอนุรักษ์ธรรมชาติ การณรงค์ให้มีการปลูกป่า การอบรมทักษะอาชีพที่ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง การอบรมการผลิตน้ำยาชีวภาพสำหรับใช้ใน ครัวเรือน	1. มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ป่าและสิ่งแวดล้อม ร่วมกิจกรรม ปลูกป่า 2. ปลูกต้นไม้และพืชผักไว้ รับประทานที่บ้าน 3. ใช้ปุ๋ยและสารชีวภาพในครัวเรือน

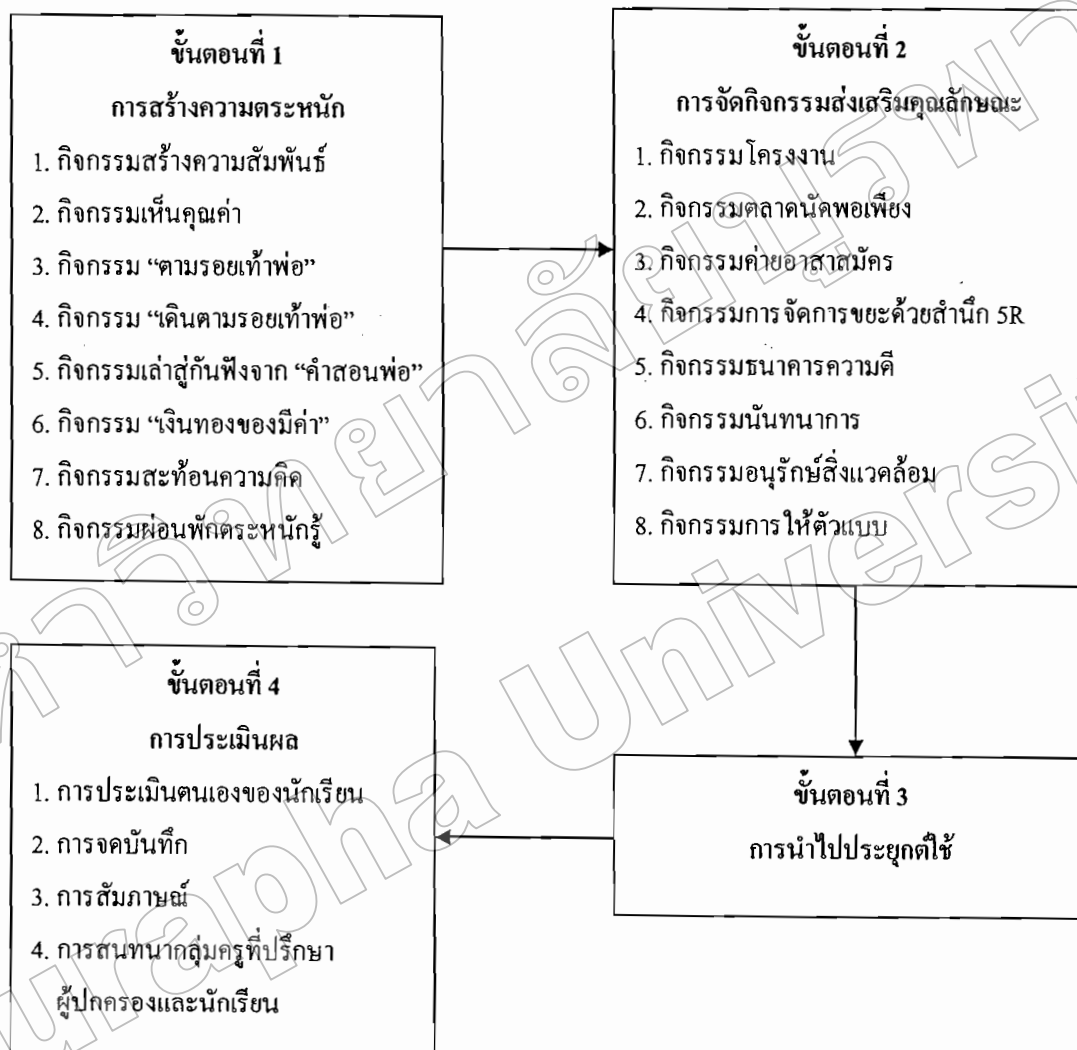
ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขั้นตอน/ กิจกรรม	ผลการปฏิบัติกรรม
2.8 กิจกรรมการให้ตัวแบบที่ดี เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และสังเกตแบบอย่างที่ดี รับรู้คุณค่า บุคคลตัวอย่าง สื่อต่าง ๆ และการศึกษากรณีตัวอย่าง จากนั้นให้นักเรียนเลือกปฏิบัติตามตัวอย่างที่นักเรียนสนใจเพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้แบ่งกิจกรรมเป็น 3 กิจกรรมคือ 1) ศึกษากรณีตัวอย่างจากบุคคล โดยการเชิฐวิทยากร และบุคคลที่ได้รับการยกย่องในชุมชนในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษากรณีตัวอย่างจากสื่อ เช่น กรณีตัวอย่าง ไคบิน ไคดาร์ว และการศึกษาบทความ เรื่อง มองโลกในแง่ดี คิดในแง่ดี คิดในแง่บวก เปลี่ยนแปลงชีวิตให้เข้าวัน ล้อมรั้วความไว้วางใจ และพยายามเข้าไว้...ไม่เสียเปล่า และ 3) กิจกรรมลงพื้นที่ศึกษาแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ โรงเรียนกาสรกสิวิทย์ ตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว	1. ได้เรียนรู้แบบอย่างที่ดี และนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติทำให้เป็นผู้มีเหตุผล มีความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต 2. การรู้จักเก็บออม 3. มีความขยันหมั่นเพียร 4. เสียสละเพื่อส่วนรวม มีจิตอาสา 5. ปลูกพืชผักไว้กินและแบ่งปัน 6. ใช้กระบวนการชีวภาพครบวงจร 7. ใช้สิ่งของ อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัด 8. ได้เรียนรู้ทักษะชีวิต

2.3 การนำไปประยุกต์ใช้ เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจ คุณค่าของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากกิจกรรมสร้างความตระหนัก และจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 - เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

2.4 การประเมินผล โดยผู้วิจัยติดตามผลการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบประเมินตนเอง การจดบันทึกของนักเรียน การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน

จากการสังเคราะห์ขั้นตอนสำคัญในการจัดกิจกรรมและทดลองใช้รูปแบบ สามารถสรุปรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดังนี้

ภาพที่ 6 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 1 ผลการใช้รูปแบบจากการประเมินตนเองของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏใน ตารางที่ 3 และตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คะแนนผลต่างเฉลี่ย ($\bar{D}$) และค่าทดสอบ (t) ก่อนทดลองและหลังทดลอง

การประเมินตนเอง	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	$\bar{D}$	$t - test$	p
ก่อนการทดลอง	59	11.96	4.34	32.83	19.11*	0.00
หลังการทดลอง	59	44.79	5.52			
$p < .05$					df = 23	

จากตารางที่ 3 พบว่าคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงค่าดัชนีประสิทธิผล จากผลการประเมินตนเองของนักเรียนก่อนและหลังการ
ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คุณลักษณะ	ก่อนการ	หลังการ	ค่าดัชนี ประสิทธิผล	ร้อยละ	อันดับที่
	ทดลอง	ทดลอง			
	(ค่าเฉลี่ย ร้อยละ)	(ค่าเฉลี่ย ร้อยละ)			
ด้านความมีเหตุผล					
การรู้เหตุและผล	11.31	70.24	.6651	66.51	
การมีเหตุผลเชิง วิทยาศาสตร์	13.10	69.64	.6506	65.06	
เฉลี่ย	12.20	69.94	.6557	65.57	2
ด้านความพอประมาณ					
การไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น	30.73	88.54	.8345	83.45	
การพึ่งตนเองด้านการเรียน	17.36	80.90	.7688	76.88	
เฉลี่ย	22.71	83.96	.7924	79.24	1
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน					
การมองโลกในแง่ดี	25.52	74.48	.6557	65.57	
การป้องกันความเสี่ยง	18.98	74.54	.6857	68.57	
การจัดการกับความเครียด	24.48	69.27	.5930	59.30	
เฉลี่ย	22.83	72.83	.6479	64.79	3
รวม	20.27	75.92	.6979	69.79	

$N = 24$

จากตารางที่ 4 พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ค่าดัชนีประสิทธิผลโดยรวม
เท่ากับ .6979 แสดงว่า นักเรียนมีคุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมสูงกว่าก่อน
การทดลองเท่ากับ .6979 คิดเป็นร้อยละ 69.79 และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับจากมาก

ไปหาน้อย ดังนี้ นักเรียนมีความพอประมาณสูงกว่าก่อนการทดลองเท่ากับ .7924 คิดเป็นร้อยละ 79.24 มีเหตุผลสูงกว่าก่อนการทดลองเท่ากับ .6557 คิดเป็นร้อยละ 65.57 และมีภูมิคุ้มกันสูงกว่าก่อนการทดลองเท่ากับ .6479 คิดเป็นร้อยละ 64.79

ขั้นที่ 2 ผลการใช้รูปแบบจากการจดบันทึกของนักเรียน การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน

คุณลักษณะตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลองใช้รูปแบบพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการจดบันทึกของนักเรียน การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน สามารถวิเคราะห์ได้ ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการจดบันทึกของนักเรียน การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรม/ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
ความมีเหตุผล การรู้เหตุและผล	1. รวบรวมข้อมูลและวางแผนก่อนลงมือ ทำงานใด ๆ โดยจะมีการวางแผนการทำงาน ก่อนล่วงหน้า ศึกษาหาข้อมูลในหนังสือหรือ ในอินเทอร์เน็ต คิดวิเคราะห์สังเคราะห์ เรื่องราวต่าง ๆ และคิดอย่างมีเหตุผล ผล ร่วมกัน ตัดสินใจ และจดบันทึกสิ่งที่ทำ 2. มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใด ๆ ได้แก่ ด้านการใช้จ่าย นักเรียนได้ครอบงำอันไหนสมควร อันไหน ไม่สมควร ถ้าซื้อมาแล้วจะใช้ได้นานหรือ ไม่ ซื้อแต่ของที่ นักเรียนสามารถเลือกคบ เพื่อน โดยพิจารณาว่า ควรคบเพื่อนที่ดี ไม่ทำ ตามเพื่อนในสิ่งที่ไม่ดี	1. กิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ 2. กิจกรรมเห็น คุณค่า 3. กิจกรรม “ตามรอยเท้า พ่อ” 4. กิจกรรม “เดินตาม รอยเท้าพ่อ” 5. กิจกรรมเล่า สู่กันฟังจาก “คำสอนพ่อ”	1. กิจกรรม โครงการ 2. กิจกรรม ตลาดนัด พอเพียง 3. กิจกรรมค่าย อาสาสมัคร 4. กิจกรรมการ จัดการขยะ ด้วยสำนึก 5R 5. กิจกรรม ธนาคารความดี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรม/ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด โดยแต่งกายถูกระเบียบ ทำตัวอยู่ในกฎระเบียบเสมอ เข้าเรียนตรงเวลา ร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ไม่เล่นการพนัน ไม่เสพยาหรือขายยาเสพติด เชื่อฟังคำสอนของครู ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎจรรยาบรรณ ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ส่งงานตรงเวลา ตั้งใจเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ มีวินัยในตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 4. ทำงานด้วยความรอบคอบเสมอ โดยตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนส่ง หรือตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้อง ระวังระมัดระวังการใช้ไฟฟ้า เมื่อจะทำสิ่งใดจะเตรียมความพร้อมล่วงหน้า มีความระมัดระวังในการใช้ยานพาหนะ 5. กำหนดตารางเวลาก่อนเสมอว่าจะทำอะไรเวลาใด โดยนักเรียนส่วนใหญ่วางแผนคร่าว ๆ ว่าทำอะไรก่อนหลัง โดยเขียนเป็นข้อ ๆ ไว้ในสมุดโน้ตเล่มเล็ก เช่น เรื่องเรียน เรื่องสอบ หรือต้องทำรายงาน นักเรียนกำหนดการทำงานและเวลาเรียนในแต่ละวัน จัดบันทึกว่าจะทำอะไร ตอนไหน จัดบันทึกการทำงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย	6. กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” 7. กิจกรรมสะท้อนความคิด 8. กิจกรรมเพื่อนพ้องตระหนักรู้	6. กิจกรรมนันทนาการ 7. กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรมการให้ตัวอย่าง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	6. ในการกระทำสิ่งใดก็ตามนักเรียนจะคำนึงถึงผลที่จะตามมาเสมอ ได้แก่ การใช้เงินอย่างพอดีไม่เกินตัว เพื่อไม่ให้เดือดร้อน คำนึงความปลอดภัยของตนเอง คำนึงถึงผลของการขาดเรียนหรือไม่ตั้งใจเรียน เลือกใช้วิธีในการทำงาน ระวังระวังในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า คำนึงถึงผลของการคบเพื่อน 7. การเลือกซื้อสิ่งของเครื่องใช้ตามความเหมาะสมกับฐานะของตน และความจำเป็น สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล		
การมีเหตุผลเชิง วิทยาศาสตร์	1. ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการทำงาน ได้แก่ กำหนดปัญหา การสร้างสมมติฐาน ข การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์และสรุปผลการทำงาน ส่วนกิจกรรมที่ทำ ได้แก่ โครงการบูรณาการ รู้จักคิดก่อนทำ 2. ตัดสินนิสัยของเพื่อนเมื่อคบไปแล้วนาน ๆ โดยใช้วิธีการสังเกตการกระทำ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าเพื่อนทำผิด นักเรียนจะเตือน บางครั้งพยายามยอมรับและปรับตัวเข้าหาเพื่อน 3. มักจะคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ได้แก่ การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ สืบค้นหาวิธีและตัวอย่างจากอินเทอร์เน็ต หรือตัดแปลงจากสิ่งที่วางขาย การวาดรูป ทำให้นักเรียนได้รับรางวัลและมีรายได้เพิ่ม	1. กิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ 2. กิจกรรมเห็น คุณค่า 3. กิจกรรม “ตามรอยเท้า พ่อ” 4. กิจกรรม “เดินตาม รอยเท้าพ่อ” 5. กิจกรรมเล่า สู่กันฟังจาก “คำสอนพ่อ”	1. กิจกรรม โครงการ 2. กิจกรรม ตลาดนัด พอเพียง 3. กิจกรรม ค่าย 4. กิจกรรมการ จัดการขยะ ด้วยสำนึก 5R 5. กิจกรรม ธนาคาร ความดี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	4. ตรวจสอบผลการทำงานอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ตรวจสอบคำตอบกับเพื่อนโดยการแลกเปลี่ยน หรือพูดคุย จดบันทึกผลการทำงานและสรุปผลงานที่ทำว่ามีข้อดี ข้อเสียอย่างไร 5. ก่อนตัดสินใจเลือกสิ่งใด ๆ มักจะหาหลักฐานความจริงก่อนเสมอ ได้แก่ การเลือกซื้อสิ่งของ จะดูราคา คุณภาพตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร จากสื่อต่าง ๆ ก่อน ทำให้นักเรียนได้รับข่าวสารที่เป็นจริง และสอบถามผู้รู้ เพื่อน ครูหรือผู้ปกครอง หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ 6. ก่อนตัดสินใจเชื่อสิ่งใดนักเรียนจะตรวจสอบจากสื่อหลายชนิดจนได้ข้อมูลที่ตรงกัน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์หนังสือพิมพ์บุคคลที่น่าเชื่อถือจากอินเทอร์เน็ต ครู ผู้ปกครอง จนได้ข้อมูลที่ตรงกันนักเรียนจึงจะตัดสินใจเชื่อ 7. ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเสมอ โดยนักเรียนใช้หลักประชาธิปไตยในการออกความเห็น จะพิจารณาความเป็นไปได้ ไม่เอาความคิดของตนเองเป็นหลัก บางครั้งตัวเองอาจจะไม่เห็นด้วยกับความคิดของเพื่อนแต่ถ้าคนส่วนใหญ่เห็นด้วย ก็จะยอมรับฟังและปฏิบัติตาม	6. กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” 7. กิจกรรม สะท้อนความคิด 8. กิจกรรมพ่อนักคิด	6. กิจกรรม นันทนาการ 7. กิจกรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรม การให้ตัวแบบ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
ความพอประมาณ การไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น	1. ไม่นำสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมา เป็นของตนนักเรียนไม่ลักขโมยของผู้อื่น ไม่หยิบจับหรือใช้อุปกรณ์ของเพื่อนก่อน ได้รับอนุญาต ไม่ลอกงานเพื่อน ทำงานต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เมื่อมีใครลืมนำของไว้จะนำส่ง เจ้าของ 2. ระมัดระวังคำพูดเพื่อไม่ให้กระทบ กระเทือนใจผู้อื่น นักเรียนระมัดระวังใน การใช้คำพูด กริยา ท่าทางกับผู้อื่นเสมอมี ความเกรงใจ ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูด ส่อเสียดประชดประชัน ไม่พูดจาใส่ร้ายใคร ไม่พูดจាក้าวร้าวหรือนินทาผู้อื่น พูดก็ให้ กำลังใจเพื่อน และจะขอโทษถ้าทำให้คนอื่น เสียใจหรือกระทบกระเทือนใจ 3. มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อบุคคล อื่น โดยการแบ่งปันอาหารและสิ่งของ ทำบุญบริจาคทรัพย์สินช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่า หรือผู้ป่วย เสียสละความสุขความสะดวก ของตนเองให้คนอื่นก่อน ช่วยเหลืองาน ส่วนรวม เช่น หมู่บ้าน งานวัดหรือกิจกรรม ภายในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ให้เพื่อนยืม สิ่งของ อุปกรณ์การเรียน ช่วยอธิบาย บทเรียนที่เพื่อนไม่เข้าใจ ช่วยสอนน้อง ๆ อ่านหนังสือ ดูแลน้อง ทำงานบ้านเพื่อแบ่ง เบาภาระของผู้ปกครอง	1. กิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ 2. กิจกรรมเห็น คุณค่า 3. กิจกรรม “ตามรอยเท้า พ่อ” 4. กิจกรรม “เดินตาม รอยเท้าพ่อ” 5. กิจกรรมเล่าสู่ กันฟังจาก “คำสอนพ่อ” 6. กิจกรรม “เงิน ทองของมีค่า” 7. กิจกรรม สะท้อน ความคิด 8. กิจกรรมผ่อน พักตระหนักรู้	1. กิจกรรม โครงงาน 2. กิจกรรม ตลาดนัด พอเพียง 3. กิจกรรม ค่าย 4. กิจกรรม อาสาสมัคร การจัดการ ขยะด้วย สำนึก 5R 5. กิจกรรม ธนาคาร ความดี 6. กิจกรรม นันทนาการ 7. กิจกรรม อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรม การให้ตัว แบบ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	4. เสียสละโดยการอาสาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน เช่น การทำความสะอาด การกำจัดลูกน้ำขังลาย การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ แบ่งปันสิ่งของของตนเองให้เพื่อนและบุคคลอื่น ช่วยเหลืองานบ้าน ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม 5. ยินดีให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มเสมอ นักเรียนยินดีทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เห็นแก่ตัว ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มด้วยความเต็มใจเต็มความสามารถ รู้สึกมีความสุข ทุกคนมีความช่วยเหลือต่อกัน ทุกคนจะมีความเอื้อเฟื้อและแบ่งปันต่อกัน ไม่เอาเปรียบกัน มีความสามัคคี และมีความรักใคร่ปรองดองกันดี 6. ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคอดออม โดยการเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็น ช่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ด้วยตัวเอง ลดค่าใช้จ่ายในการโทรศัพท์ ห่อข้าวไปรับประทานที่โรงเรียน ปลุกผักสวนครัว แบ่งเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครอง หยอดกระปุกออมสิน รวมทั้งการฝากธนาคาร		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	7. ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยนักเรียนใช้น้ำและไฟอย่างประหยัด จะปิดน้ำปิดไฟเมื่อไม่ใช้ นำนํ้าที่ใช้ซักผ้า ล้างจานแล้วรดน้ำต้นไม้ นักเรียนประหยัด น้ำมันในการขับขี่ โดยเดินทางไปโรงเรียน พร้อมผู้ปกครอง จะดูแลรักษาอุปกรณ์ การเรียนและเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นอย่างดี เพื่อให้ใช้ได้ยาวนาน ซ่อมแซมสิ่งของ เครื่องใช้ด้วยตนเอง เช่น หนังสือ สมุด เสื้อผ้า รองเท้า ใช้วิธีการร่อนผ้าฝน เพื่อใช้ในบ้าน ซักเสื้อผ้าของสมาชิกในบ้าน พร้อมกันและรีดผ้าครั้งละหลายชุดเพื่อ ประหยัดน้ำและไฟ รวมทั้งการนำวัสดุที่ใช้ แล้วมาประดิษฐ์เป็นของใช้ 8. เมื่อมีเพื่อนชวนให้ซื้อสิ่งของใดจะ คิดถึงประโยชน์ใช้ สอยก่อน นักเรียนซื้อ สิ่งของใดจะคิดถึงประโยชน์ใช้สอยก่อน โดยนักเรียนจะซื้อสิ่งของตามความจำเป็น ก่อนซื้อจะคำนึงถึงประโยชน์ ใช้สอย ราคา ความเหมาะสมกับฐานะของตนเอง ไม่ซื้อของตามใจเพื่อน		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
การพึ่งตนเอง ด้านการเรียน	1. ใช้เวลาว่างทบทวนความรู้ที่เคยเรียนมาอย่างสม่ำเสมอ โดยนักเรียนจะใช้เวลาหลังจากทำการบ้าน วันเสาร์-อาทิตย์ และระหว่างปิดภาคเรียน เพื่อทบทวนบทเรียน ในบางครั้งจะทบทวนก่อนการสอบ รวมทั้งนักเรียนใช้เวลาก่อนนอนในการอ่านหนังสือ แต่จะมีบางวันที่นักเรียนมีการบ้านมากก็อาจจะไม่ได้อ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน ส่งผลให้ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น 2. มีความกระตือรือร้นในการเรียน โดยนักเรียนจะเรียนพิเศษในเวลาเย็นและวันเสาร์ อาทิตย์ อ่านหนังสือและสืบค้นความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เข้าเรียนตรงเวลา และตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ ไม่คุยในห้องเรียน ขณะฟังครูสอนจะจดบันทึกเนื้อหา เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน และมักจะติดกับเพื่อน 3. มีความเต็มใจที่จะแก้ไขการบ้านที่เคยส่งครู โดยนักเรียนให้ความเห็นว่าการแก้ไขการบ้านเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เป็นการทบทวนความรู้และยังได้ข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้น การได้ทำการบ้านที่ถูกต้องทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น	1. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ 2. กิจกรรมเห็นคุณค่า 3. กิจกรรม “ตามรอยเท้าพ่อ” 4. กิจกรรม “เดินตามรอยเท้าพ่อ” 5. กิจกรรมเล่าสู่กันฟังจาก “คำสอนพ่อ” 6. กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” 7. กิจกรรม สะท้อนความคิด 8. กิจกรรมผ่อนพักตระหนักรู้	1. กิจกรรม โครงงาน 2. กิจกรรม ตลาดนัดพอเพียง 3. กิจกรรม ค่ายอาสาสมัคร 4. กิจกรรม การจัดการขยะด้วยสำนึก SR 5. กิจกรรม ธนาคารความดี 6. กิจกรรม นันทนาการ 7. กิจกรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรม การให้ตัวอย่าง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	4. เมื่อถึงกำหนดวันสอบมักจะเตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอ นักเรียน โดยจัดตารางการอ่านหนังสือทบทวนบทเรียน ใช้เวลาในการติวกับเพื่อนหลังเลิกเรียนและวันหยุด หลังจากทำงานบ้าน จะทำกรบ้านของตนเองเป็นประจำ ฝึกทำข้อสอบเก่า ๆ และจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเข้าสอบ 5. นักเรียนไม่ทุจริตในการสอบไม่ว่าจะวิธีใด ๆ ก็ตาม เนื่องจากนักเรียนได้เตรียมตัวก่อนทำการสอบ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการสอบและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง 6. กำหนดตารางทบทวนความรู้ทุกวิชาสำหรับตนเอง โดย นักเรียนจะทำตารางการทบทวนความรู้ มีการจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ จัดตารางการอ่านหนังสือช่วงเวลาสอบ บางครั้งการปฏิบัติตามตารางอาจจะคลาดเคลื่อนบ้าง 7. ถามครูเกี่ยวกับบทเรียนที่ตนสงสัย ในขณะที่เรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนที่กำลังเรียนในห้องเรียนก็จะถามครู หรือถามเพื่อนทันที หรือในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายได้ ถ้านักเรียนใช้ความพยายามแล้วไม่สามารถทำได้ จึงจะถามครู หรือถามเพื่อน		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	8. ทำการบ้านที่ยากให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง นักเรียนจะตั้งใจเรียนในห้องเรียน จนเกิดความเข้าใจ มีความพยายามในการทำ การบ้านด้วยตนเอง ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถทำการบ้านได้ จะถามเพื่อนหรือครูเพื่อให้อยธิบายจนเกิด ความเข้าใจ 9. วางแผนการใช้จ่ายด้วยตนเอง แต่ก้อยู่ใน ความดูแลของผู้ปกครอง จะใช้จ่ายเงินด้านการ เรียน จะซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็น แบ่งเงิน เป็นค่าขนม ค่าอาหารกลางวันในแต่ละมื้อว่า ต้องซื้อเท่าไร แบ่งเงินสำหรับเก็บออม โดยวิธี หยอดกระปุกออมสินและฝากธนาคาร โรงเรียน 10. ทำงานพิเศษที่สามารถทำได้ในขณะปิด ภาคเรียน ในเวลาหลังเรียนและในวันเสาร์ อาทิตย์ โดยการรับจ้างขายของพิมพ์งาน ช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพที่ บ้าน เช่น ทำการเกษตร ค้าขาย เป็นต้น นักเรียนบางคนถึงแม้ไม่ได้หารายได้พิเศษ แต่ ก็ช่วยเหลืองานในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ 11. ทำบัญชีรายรับรายจ่าย โดยการนำสมุด เหลือใช้มาทำเป็นบัญชีรับจ่าย เขียน รายละเอียดในแต่ละวันว่าจ่ายอะไรบ้าง บางคนไม่ได้ทำเป็นบัญชีแต่จะคิดและเขียน ออกมาคร่าว ๆ ว่าใช้จ่ายเท่าไร จ่ายอะไรบ้าง และมีเงินเหลือเท่าไร เงินที่เหลือจะหยอด กระปุกหรือฝากธนาคาร		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	12. ใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าแสวงหา ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยส่วนใหญ่ นักเรียนแสวงหาความรู้โดยใช้อินเทอร์เน็ต โดยให้เหตุผลว่า สะดวก หาข้อมูลได้ง่าย ทั้งด้านการหาความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียน ความรู้และข้อมูลที่น่าสนใจ รวมทั้ง การศึกษาค้น นอกจากนี้มีนักเรียนบางคน อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ รวมทั้งได้ยืมสื่อ จากโรงเรียนเพื่อนำไปศึกษาที่บ้าน		
การมีภูมิคุ้มกัน การมองโลกใน แง่ดี	1. มีความภาคภูมิใจในความสามารถ ของตนเอง ได้แก่ ความสามารถในการเรียน ที่ดีขึ้น มีผลการเรียนดีขึ้น ทำข้อสอบด้วย ตนเองถึงแม้จะยาก ไม่พึ่งบุคคลอื่น จนเกินไป มีส่วนช่วยให้ครอบครัวหารายได้ พิเศษ ได้แบ่งเบารภาระพ่อแม่ ประหยัดและ ออมเงินได้มาก ดูแลตัวเองได้ทั้งเรื่องเรียน และเรื่องการคบเพื่อน เอาใจใส่ตัวเองมาก ขึ้น ได้รับความไว้วางใจมอบหมายจากครู เพื่อน ๆ น้อง ๆ ในโรงเรียนมากขึ้น ได้ช่วยเหลืองานกลุ่ม ได้มีโอกาสค้นหา ตัวเองว่าชอบอะไร มีความสามารถด้านใด และภูมิใจที่แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้ มั่นใจในตนเองมากขึ้น	1. กิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ 2. กิจกรรมเห็น คุณค่า 3. กิจกรรม “ตามรอยเท้า พ่อ” 4. กิจกรรม “เดินตาม รอยเท้าพ่อ” 5. กิจกรรมเล่าสู่ กันฟังจาก “คำสอนพ่อ”	1. กิจกรรม โครงงาน 2. กิจกรรม ตลาดนัด พอเพียง 3. กิจกรรม ค่าย อาสาสมัคร 4. กิจกรรม การจัดการ ขยะด้วย สำนึก 5R 5. กิจกรรม ธนาคาร ความดี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	2. ทำตัวสดชื่นร่าเริงยิ้มแย้มแจ่มใส มีชีวิตชีวา อารมณ์ดี สนุกสนาน พุดจาดี ไม่เอาแต่ใจตนเอง ทำให้เป็นที่รักของเพื่อน และคนในครอบครัว 3. มีพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จถึงแม้งานนั้นจะยากก็ตาม โดยใช้ความพยายามในการเรียน มีความอดทน ทำให้สำเร็จแม้ว่างานนั้นจะยากและมีอุปสรรคนาน้อยเพียงใด และมักจะทำให้เสร็จทันเวลาและมักจะสืบค้นจากแหล่งต่าง ๆ ให้มากที่สุด นักเรียนจะใช้เวลาความพยายามของตนเองก่อน ถ้าทำไม่ได้ก็จะปรึกษาครูหรือเพื่อน 4. มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ โดยการใช้เหตุผล ความอดทนอดกลั้น หาสาเหตุของปัญหา แล้วหาแนวทางแก้ไข โดยไม่ใช้ความรุนแรง เผชิญปัญหาด้วยตนเอง หรือขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ครูและผู้ปกครอง 5. มีความพยายามในการแก้ไขปัญหา โดยไม่ย่อท้อ ทั้งด้านการเรียน ความขัดแย้งกับเพื่อน นักเรียนใช้เวลาความอดทนเท่าที่จะทำได้ในการแก้ปัญหา ใช้เหตุผลในการคุยกัน ทำให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลาย	6. กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” 7. กิจกรรม สะท้อนความคิด 8. กิจกรรมพ่อนักคิด	6. กิจกรรม นันทนาการ 7. กิจกรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรม การให้ตัวอย่าง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	6. มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับ ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน โดยพยายามพูดคุยกันให้เข้าใจในกลุ่มเพื่อน แต่บางครั้งก็แจ้งอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ ขอความช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนเป็นคนที่ยอมรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล 7. พยายามคิดในทางที่ดีไว้ก่อนเมื่อต้อง เผชิญกับปัญหา โดยนักเรียนให้เหตุผลว่า ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ ถ้าเราคิดไม่ดี สถานการณ์ก็จะยิ่งแย่ลงไป ดังนั้นจะไม่ พยายามคิดไปเอง โดยที่ยังไม่มีข้อเท็จจริง 8. คิดอย่างมีความหวังว่าทุกอย่างจะ คลี่คลายดีขึ้น โดยให้เหตุผลว่าการคิดในสิ่ง ที่ดีว่าทุกอย่างจะดีขึ้นทำให้มีกำลังใจที่จะทำ สิ่งดี ๆ ต่อไป โดยไม่รู้สึกร้อแท้ ทำให้ไม่ หมดหวัง ใช้ความอดทน ในขณะเดียวกัน นักเรียนส่วนใหญ่มีความคาดหวังถึงสำเร็จ ในอนาคต นักเรียนจึงได้พยายามตั้งใจเรียน มุ่งมั่นเพื่อไปสู่ความคาดหวังนั้น		
การป้องกัน ความเสี่ยง	1. หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารจาน ด่วน โดยรับประทานอาหารที่ปรุงสุกที่บ้าน ผู้ปกครองเป็นผู้ทำอาหาร แต่ถ้าอยู่นอกบ้าน หรือเดินทาง นักเรียนก็ยังคงรับประทาน อาหารจานด่วนบ้าง เพราะสะดวก	1. กิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ 2. กิจกรรมเห็น คุณค่า	1. กิจกรรม โครงงาน 2. กิจกรรม ตลาดนัด พอเพียง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	2. รับประทานอาหารที่สะอาด และมีคุณค่าทางโภชนาการ โดยการรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ ๆ ผู้ปกครองจะเป็นผู้ทำอาหารให้ นักเรียนส่วนใหญ่จะห่อข้าวไปรับประทานที่โรงเรียน กระนั้นก็ยังมีนักเรียนบางคนยังรับประทานขนมถุงอยู่บ้าง ถึงแม้จะลดลงก็ตาม 3. ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับและกฎจรรยาบรรณ มีความระมัดระวัง ไม่ซื้อของอย่างเร็ว ไม่ยอมนสร สวมหมวกนิรภัย การเดินทางโดยรถยนต์มักจะคาดเข็มขัดนิรภัยเสมอ 4. หลีกเลี่ยงอบายมุขและสิ่งเสพติด โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติดทุกชนิด ไม่ลอง และไม่ทำตามคำชักชวนของเพื่อน ดักเตือนและแนะนำคนรอบข้างที่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด คบเพื่อนที่ดี ศึกษาโทษของอบายมุข และสิ่งเสพติดทั้งหลาย ทำให้ไม่หลงผิด หลีกเลี่ยงผู้ที่สูบบุหรี่หรือไม่อยู่ใกล้ผู้ที่สูบบุหรี่ 5. นักเรียนดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรง อยู่เสมอ โดยนักเรียนรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายสะอาดถูกสุขลักษณะ รับประทานอาหารตรงเวลา ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงยาเสพติดและอาหารขยะ นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ รักษาความสะอาดของร่างกาย เครื่องใช้ สถานที่และเสื้อผ้า และนอนกางมุ้งกันยุงกัด	3. กิจกรรม “ตามรอยเท้าพ่อ” 4. กิจกรรม “เดินตามรอยเท้าพ่อ” 5. กิจกรรมเล่าสู่กันฟังจาก “คำสอนพ่อ” 6. กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” 7. กิจกรรม สะท้อนความคิด 8. กิจกรรมผ่องแผ้วตระหนักรู้	3. กิจกรรม ค่ายอาสาสมัคร 4. กิจกรรม การจัดการขยะด้วยสำนึก 5R 5. กิจกรรม ธนาคารความดี 6. กิจกรรม นันทนาการ 7. กิจกรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรม การให้ตัวแบบ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	6. เลือกซื้อสิ่งของเครื่องใช้โดยไม่เห็นแก่การลดราคา แลกซื้อ หรือแจกแถม จะซื้อของที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง ไม่ซื้อแพงเกินไป คุราคาที่เหมาะสม นึกถึงความจำเป็น ไม่สนใจการลด แลกแจกแถมเพราะอาจจะไม่ได้คุณภาพ หรืออาจจะได้ของราคาแพง 7. เมื่อนักเรียนรู้ว่า มีเพื่อนบางคนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะไม่คบหาด้วย แต่นักเรียนบางคนบอกว่า ยังคงคบหาพูดคุยตามปกติ เพื่อตักเตือนและให้กำลังใจในการเลิก โดยเฉพาะการสูบบุหรี่ แต่ไม่ไปลองหรือยุ่งเกี่ยวกับ และนักเรียนส่วนใหญ่ไม่คบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ทำให้นักเรียนปลอดภัยจากความเสี่ยง 8. ร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้กับหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เสมอ ได้แก่ โรงเรียน วัด หมู่บ้าน อบต. และเทศบาล โดยนักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ ได้แก่ วันพ่อ วันแม่ วันเข้าพรรษา และพบว่านักเรียนบางส่วนร่วมกับผู้ปกครองปลูกต้นไม้ในบริเวณบ้านด้วย 9. นักเรียนใช้สารชีวภาพในครัวเรือน และในการบำรุงต้นไม้ โดยนักเรียนผลิตน้ำยาชีวภาพใช้เองในครัวเรือน ใช้ปุ๋ยหมัก และใช้ปุ๋ยคอกในการบำรุงดิน ลดการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม นักเรียนนำอาหารใส่กล่องมารับประทานที่โรงเรียน		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
การจัดการกับ ความเครียด	1. สามารถหาสาเหตุของความเครียดที่เกิดขึ้นได้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเครียดเรื่องการเรียน รองลงมาคือเรื่องเพื่อน เรื่องเงิน เรื่องครอบครัว และนักเรียนหนึ่งคนมีความเครียดเรื่องแฟน อย่างไรก็ตามนักเรียนได้พยายามลดความเครียดด้วยวิธีการต่าง ๆ 2. เมื่อเกิดปัญหาจะพยายามตั้งสติก่อน โดยการทำสมาธิใช้สติไตร่ตรองอย่างระมัดระวัง ไม่ประมาท ไม่จริงจังมากเกินไป ไม่ไว้วางใจและไม่ฟังชัน พยายามทำใจเย็น และดูว่าปัญหาเกิดจากอะไรแล้วหาทางแก้ไข 3. สามารถจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยการดูหนัง ฟังเพลง ร้องเพลง ดูโทรทัศน์ เล่นเกม เล่นกีฬา พุดคุยกับเพื่อน และผู้ปกครอง นอนหลับพักผ่อน อยู่เงียบ ๆ และอ่านหนังสือ 4. พยายามพักผ่อนนอนหลับมากขึ้นเมื่อรู้ถึงเครียด 5. เมื่อรู้สึกเครียดกับเรื่องหนึ่งจะหันไปทำเรื่องอื่นที่ชอบแทนชั่วคราว ได้แก่ ฟังเพลง เดิน คุยกับเพื่อน ร้องเพลง ดูทีวี เล่นกีฬา อ่านหนังสือ นอนหลับ เล่นกับสุนัข และคุยกับผู้ใหญ่	1. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ 2. กิจกรรมเห็นคุณค่า 3. กิจกรรม “ตามรอยเท้าพ่อ” 4. กิจกรรม “เดินตามรอยเท้าพ่อ” 5. กิจกรรมเล่าสู่กันฟังจาก “คำสอนพ่อ” 6. กิจกรรม “เงินทองของมีค่า” 7. กิจกรรม สะท้อนความคิด 8. กิจกรรมผ่อนพักตระหนักรู้	1. กิจกรรมโครงงาน 2. กิจกรรมตลาดนัดพอเพียง 3. กิจกรรมค่าย 4. กิจกรรมอาสาสมัคร 4. กิจกรรมการจัดการขยะด้วยสำนึก 5R 5. กิจกรรมธนาคารความดี 6. กิจกรรมนันทนาการ 7. กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรมการให้ตัวอย่าง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คุณลักษณะตาม แนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	พฤติกรรม/ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	
		กิจกรรมสร้าง ความตระหนัก	กิจกรรม ส่งเสริม คุณลักษณะ
	6. ไม่ใช้คำพูดรุนแรงกับเพื่อนหรือพ่อแม่ เมื่อมีความเห็นไม่ตรงกัน แต่จะพูดกันด้วยเหตุผล ใช้วิธีการอธิบายให้เข้าใจ ถ้าเป็นผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่จะเจียบมากกว่า 7. ส่วนใหญ่เมื่อมีปัญหาขัดแย้ง นักเรียนมักเป็นฝ่ายเข้าไปพูดคุยกับเพื่อนก่อน โดยดูความเหมาะสม และพยายามปรับความเข้าใจ บางคนจะดูว่าใครผิดใครถูก ถ้าผิดนักเรียน ก็จะเป็นฝ่ายพูดก่อนและจะขอโทษเพื่อน 8. เมื่อมีปัญหา นักเรียนมักขอคำแนะนำจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ แม่ ผู้ปกครอง พี่ เพื่อน และครูที่ปรึกษา โดยปรึกษาทั้งด้านการเรียน การวางตัว การคบเพื่อน และการแต่งตัว		

จากตารางที่ 5 พบว่า การสร้างความตระหนัก และการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกัน